

**Відділ державної реєстрації нормативно-правових актів по південному регіону
Управління державної реєстрації нормативно-правових актів
Південного міжрегіонального управління юстиції (м.Одеса)**

**Методичні рекомендації на тему:
«Підстави відмови в державній реєстрації
нормативно-правових актів»**

Державна реєстрація нормативно-правового акта полягає у проведенні правової експертизи на відповідність Конституції та законодавству України, Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року і протоколам до неї, міжнародним договорам України, згоду на обов'язковість яких надано Верховною Радою України, та *acquis communautaire*, а також з урахуванням практики Європейського суду з прав людини, прийнятті рішення про державну реєстрацію цього акта, присвоєнні йому реєстраційного номера та занесенні до Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів.

Державна реєстрація нормативно-правових актів міністерств, інших центральних органів виконавчої влади та інших державних органів, здійснюється відповідно:

- а) Указу Президента України від 3 жовтня 1992 року № 493 «Про державну реєстрацію нормативно-правових актів міністерств та інших органів виконавчої влади»;
- б) «Положення про державну реєстрацію нормативно-правових актів міністерств, інших органів виконавчої влади», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28.12.1992 № 731;
- в) «Порядку подання нормативно-правових актів на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України та проведення їх державної реєстрації», затвердженого наказом Міністерства юстиції України від 12.04.2005 № 34/5, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 12.04.2005 за № 381/10661;
- г) Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року та протоколи до неї;

д) наказу Міністерства юстиції України від 20.08.2008 №1219/7 «Про здійснення експертизи проектів законів та проектів актів Кабінету Міністрів України, а також нормативно-правових актів, на які поширюється вимога державної реєстрації, щодо відповідності положенням Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та практиці Європейського суду з прав людини»,

е) «Методичних рекомендацій щодо здійснення експертизи нормативно-правових актів (їх проектів) на відповідність Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, затверджені урядовим уповноваженим у справах Європейського суду з прав людини 15.08.2006 (із змінами),

ж) Постанови Кабінету Міністрів України від 30.11.2011 №1242 «Про затвердження Типової інструкції з діловодства у центральних органах виконавчої влади, Раді міністрів Автономної Республіки Крим, місцевих органах виконавчої влади»;

з) Постанови Міністерства Юстиції України від 28.04.2005 №42/5 «Про впорядкування процесу здійснення експертизи проектів законів України та інших нормативно-правових актів на предмет їх відповідності *acquis communautaire*».

У державній реєстрації нормативно-правового акта відмовляється, якщо нормативно-правовий акт:

а) не відповідає Конституції та законам України, іншим актам законодавства, Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року і протоколам до неї, Конвенції про права осіб з інвалідністю, міжнародним договорам України, згоду на обов'язковість яких надано Верховною Радою України, та зобов'язанням України у сфері європейської інтеграції та праву Європейського Союзу (*acquis EC*), видано без урахування практики Європейського суду з прав людини, зокрема акт:

порушує чи обмежує встановлені законом права, свободи і законні інтереси громадян та юридичних осіб або покладає на них не передбачені законодавством обов'язки;

виходить за межі компетенції органу, що його видав;

містить норми, що призводять або можуть призвести до вчинення корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень;

не відповідає вимогам законодавства про мови;

видано за наявності будь-якої з обставин, визначених у частині першій статті 25 Закону України “Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності” (на підставі повідомлення ДРС);

в) не узгоджено із суб'єктами нормотворення та/або з іншими заінтересованими органами відповідно до законодавства в порядку та за формою, встановленими законодавством з питань документування управлінської діяльності, або не повідомлено про позицію уповноваженого представника від всеукраїнських профспілок, їх об'єднань та уповноваженого представника від всеукраїнських об'єднань організацій роботодавців щодо нормативно-правового акта, прийнятого міністерством та іншим центральним органом виконавчої влади з питань, що стосуються соціально-трудової сфери, та проведено роботу з врахування їх зауважень і пропозицій;

г) не узгоджено з Урядовим уповноваженим з прав осіб з інвалідністю, всеукраїнськими громадськими організаціями осіб з інвалідністю та їх спілками у разі наявності у нормативно-правовому акті положень, що стосуються осіб з інвалідністю.

Якщо нормативно-правовий акт прийнято суб'єктом нормотворення виключно без дотримання вимог законодавства з питань документування управлінської діяльності (зокрема правил нормопроектувальної техніки) орган державної реєстрації приймає рішення про державну реєстрацію такого акта. У зазначеному рішенні відображаються зауваження і пропозиції щодо приведення положень такого акта у відповідність із законодавством з питань документування управлінської діяльності (зокрема правил нормопроектувальної техніки) із зазначенням конкретних невідповідностей, статей, пунктів тощо або наданням відповідного варіанта редакції тексту, до якого є зауваження.

Суб'єкт нормотворення повинен врахувати всі висловлені органом державної реєстрації зауваження та протягом п'яти робочих днів з дати їх отримання подати для державної реєстрації відповідний нормативно-правовий акт (без узгодження такого акта із заінтересованими органами) або подати органу державної реєстрації копію документа про скасування такого акта, що є підставою для скасування рішення про державну реєстрацію зареєстрованого нормативно-правового акта. Державна реєстрація такого акта здійснюється протягом двох робочих днів після його надходження до органу державної

реєстрації та підлягає офіційному опублікуванню одночасно із зареєстрованим нормативно-правовим актом.

У разі неврахування (часткового врахування) суб'єктом нормотворення у відповідному нормативно-правовому акті висловлених органом державної реєстрації зауважень або врегулювання в такому акті інших питань, що не стосуються зазначених зауважень, орган державної реєстрації відмовляє в державній реєстрації такого акта та одночасно скасовує рішення про державну реєстрацію зареєстрованого нормативно-правового акта;

д) не узгоджується з дорученням, даним органу, що видав акт.

Умотивоване рішення про відмову в державній реєстрації нормативно-правового акта, у випадках, установлених пунктом 13 Положення оформлюється наказом органу юстиції. У преамбулі наказу вказується структурна одиниця (їх сукупність) пункту 13 Положення, яка є підставою для відмови в державній реєстрації нормативно-правового акта, у розпорядчій частині наказу викладається рішення органу юстиції.

Наказ про відмову в державній реєстрації нормативно-правового акта готується щодо кожного нормативно-правового акта окремо. У разі повернення нормативно-правового акта без державної реєстрації до наказу про відмову в державній реєстрації нормативно-правового акта додається висновок про відмову в державній реєстрації нормативно-правового акта (додаток 4) з викладенням підстав відмови, який підписується виконавцем та у разі наявності керівниками відповідних структурних підрозділів (згідно з розподілом обов'язків в органі юстиції), погоджується керівником структурного підрозділу державної реєстрації нормативно-правових актів і затверджується заступником керівника органу юстиції (згідно з розподілом обов'язків).

Копії наказу та висновку про відмову в державній реєстрації нормативно-правового акта на наступний робочий день після прийняття цього рішення повертаються суб'єкту нормотворення супровідним листом органу юстиції за підписом керівника структурного підрозділу державної реєстрації нормативно-правових актів в електронній (через систему електронної взаємодії органів виконавчої влади) або паперовій формі. Якщо ці документи повертаються суб'єкту нормотворення у паперовій формі для випадків, передбачених пунктом 8 цього Порядку, крім актів з грифом секретності, уповноважений працівник суб'єкта нормотворення особисто забирає ці документи, при цьому зазначає свою посаду, прізвище, дату та ставить підпис у відповідній графі журналу обліку нормативно-правових актів, що надійшли на державну реєстрацію до органу юстиції, або зазначені документи повертаються суб'єкту нормотворення поштовим відправленням або у спосіб, що визначено Типовою інструкцією про порядок ведення обліку, зберігання, використання і знищення документів та інших матеріальних носіїв інформації,

що містять службову інформацію, затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 19 жовтня 2016 року № 736.

Цим супровідним листом суб'єкту нормотворення повертаються оригінал нормативно-правового акта та документи, які були подані разом з нормативно-правовим актом на державну реєстрацію, а саме передбачені підпунктами «в»-«є» пункту 9 Положення, крім копій нормативно-правових актів, які містять інформацію з обмеженим доступом, вимога щодо захисту якої встановлена законом, та примірників документів, що були подані разом з цими нормативно-правовими актами на державну реєстрацію, адресатом яких є орган юстиції.

Паперові копії (примірники): зазначених листа, наказу та висновку; супровідного листа суб'єкта нормотворення про подання нормативно-правового акта на державну реєстрацію, а також нормативно-правового акта, поданого на державну реєстрацію, та документів, передбачених підпунктами «а», «б» пункту 9 Положення, виготовляються реєстратором структурного підрозділу державної реєстрації нормативно-правових актів з дотриманням вимог Типових інструкцій. Зазначена вимога не стосується нормативно-правових актів, які містять інформацію з обмеженим доступом, вимога щодо захисту якої встановлена законом, та документів, поданих разом із цими нормативно-правовими актами, для яких особливості організації діловодства визначено окремими нормативно-правовими актами.

Суб'єкт нормотворення, якому відмовлено в державній реєстрації нормативно-правового акта, має право протягом десяти днів після отримання рішення звернутися до керівника органу державної реєстрації, який прийняв рішення про відмову, із заявою про його перегляд з поданням додаткових матеріалів, що обґрунтовують потребу в такому перегляді. Зазначена заява розглядається протягом десяти робочих днів.

Крім того, рішення міжрегіональних управлінь Мін'юсту може бути оскаржено до Мін'юсту з дотриманням зазначеного десятиденного строку або в судовому порядку.

Нормативно-правовий акт, у державній реєстрації якого відмовлено, підлягає скасуванню суб'єктом нормотворення у п'ятиденний строк з дня отримання рішення про відмову в державній реєстрації акта чи висновку за результатами розгляду скарги на рішення про відмову в державній реєстрації акта.

Копія відповідного розпорядчого документа в цей же строк направляється до органу державної реєстрації.

У невідкладних випадках, пов'язаних із введенням в Україні або в окремих її місцевостях воєнного стану, що потребують негайного прийняття рішення, суб'єкт нормотворення може видати відповідний нормативно-правовий акт без узгодження із суб'єктами нормотворення та/або з іншими

заінтересованими органами, крім нормативно-правових актів, пов'язаних з надходженнями та/або витратами бюджету, що підлягають погодженню з Мінфіном.

Якщо нормативно-правовий акт подається суб'єктом нормотворення на державну реєстрацію повторно після доопрацювання, а також якщо нормативно-правовий акт прийнято замість акта, у державній реєстрації якого відмовлено, у супровідному листі необхідно вказати дату і номер листа органу юстиції про повернення нормативно-правового акта без державної реєстрації для доопрацювання або відмову в державній реєстрації.

Якщо пропозиції враховано не буде, орган державної реєстрації скасує рішення про реєстрацію нормативно-правового акта.

Державна реєстрація такого акта здійснюється протягом 2 робочих днів після його надходження до органу державної реєстрації та підлягає офіційному опублікуванню одночасно із зареєстрованим нормативно-правовим актом.